

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 8C/308/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214220374
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2015:2214220374.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda samosudcom Michalom Novotným v právnej veci žalobkyne: F. D. B., Z.. XX. P. XXXX, bytom G. E. XXXX/XX, L. Q., zastúpenej: Mgr. Boris Benkovič, advokát, Dunajská Streda, proti žalovanému: F. Q., Z.. XX. P. XXXX, bytom L. XXX/XX, L. Q., o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný strpieť, aby žalobkyňa na jeho trovy do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku jedenkrát uverejnila v denníku Ú. ospravedlnenie tohto znenia:

„Ja, F. Q., sa touto cestou úprimne ospravedlňujem F. D. B. za moje tvrdenia a obvinenia zverejnené na mojej Facebookovej stránke, ktorými som obvinil F. D. B. zo zanedbania zdravotnej starostlivosti môjho syna a označil ju za vraha. Uvedené tvrdenia a obvinenia nie sú pravdivé.“, ako aj jeho preklad v maďarskom jazyku.

II. Žalovaný je povinný do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku uverejniť a nepretržite najmenej počas siedmich po sebe nasledujúcich dní nechať uverejnené na svojej Facebookovej stránke O.:/.G..C..Q. ospravedlnenie nasledovného znenia:

„Ja, F. Q., sa touto cestou úprimne ospravedlňujem F. D. B. za moje tvrdenia a obvinenia zverejnené na mojej Facebookovej stránke, ktorými som obvinil F. D. B. zo zanedbania zdravotnej starostlivosti môjho syna a označil ju za vraha. Uvedené tvrdenia a obvinenia nie sú pravdivé.“, ako aj jeho preklad v maďarskom jazyku,

a to takým spôsobom, aby toto ospravedlnenie bolo prístupné akýmkoľvek tretím osobám, pričom žalovaný je povinný zdržať sa akéhokoľvek pozmeňovania alebo komentovania tohto ospravedlnenia.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 2.500 € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. V časti o zaplatenie 2.500 € z titulu nemajetkovej ujmy sa žaloba zamieta.

V. Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyni trovy konania v sume 216 € (pozostávajúce len zo zaplateného súdneho poplatku), a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku do rúk Mgr. Borisa Benkoviča, advokáta.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa žalobou došlou súdu 3. novembra 2014, neskôr upravenou a zmenenou podaním z 10. apríla 2015 (zmena pripustená uzn. č. k. 8 C 308/2014-56) domáhala, aby bol žalovaný zaviazaný trpieť uverejnenie ospravedlnenia v znení uvedenom vo výroku (v slovenskom aj maďarskom jazyku), aby bol žalovaný zaviazaný zverejniť podobné ospravedlnenie na svojej facebookovej stránke a tiež aby bol zaviazaný zaplatiť jej náhradu nemajetkovej ujmy 5.000 €. V žalobe predniesla, že žalovaný na svojej facebookovej stránke O.:/.G..C..Q. zverejnil v maďarskom jazyku oznámenie, ktorým žalobkyňu - lekárku označil za vraha a spochybnil správnosť vyšetrenia svojho syna (žalobkyňa podľa neho nediagnostikovala zápal pľúc). Tvrdenia žalovaného neboli podľa žalobkyne pravdivé. Žalovaný sa so synom dostavil k žalobkyni na vyšetrenie iba jedenkrát 24. septembra 2014 s nádchou. Na opätovné

vyšetrenie sa nedostavil, nedostavil sa ani po výsledky rozboru a kultivácie výterov. Následne sa žalobkyňa ako všeobecná lekárka syna žalovaného informovala v Detskej fakultnej nemocnici na A., kde bol medzičasom hospitalizovaný, na jeho zdravotný stav, pričom ošetrojúci lekári jej nepotvrdili zápal pľúc. Ten nie je uvedený ani v prepúšťacej správe, ani neboli predpísané antibiotiká. Syn žalovaného bol prepustený po jeden a pol dni v dobrom stave. Zverejnením uvedenej nepravdivej informácie na facebookovej stránke žalovaný zasiahol do osobnosti žalobkyne - lekárky. Označenie žalobkyne za vraha, teda osobu, ktorá sa dopustila zločinu vraždy, je neprípustným spôsobom výkonu práva kritiky a prekračuje prípustný rámec. Za kritiku nemožno považovať uvádzanie nepodložených a nepravdivých údajov. Príspevok žalovaného bol verejne dostupným na najväčšej sociálnej sieti na svete a ihneď sa dostal do povedomia širokej verejnosti, navyše v ňom žalovaný vyzýval na jeho zdieľanie. Žalobkyňa je verejne známou osobou - lekárkou v L. Q. a zverejnené informácie poškodili jej obraz a vzbudili nedôveru v očiach rodičov pacientov žalobkyne. Označenie žalobkyne za vrahyňu a spôsob zverejnenia (na sociálnej sieti) podľa nej opodstatňuje aj priznanie náhrady nemajetkovej ujmy, keďže sa týmto zásahom aj narušila dôvera pacientov k žalobkyňi. Žalobkyňa bola aj viackrát konfrontovaná svojimi pacientmi. Žalovaný navyše nereagoval na jej telefonickú ani písomnú žiadosť o ospravedlnenie.

2. Žalovaný sa k žalobe, ktorá mu bola doručená do vlastných rúk 28. januára 2015, nevyjadril. Na pojednávaní však uviedol, že s ňou v podstate súhlasí a chcel by sa ospravedlniť. K náhrade nemajetkovej ujmy sa nevyjadril.

3. Súd na prejednanie veci nariadil pojednávanie (§ 115 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), ktoré sa konalo v termínoch 10. a 30. apríla 2015. Na termíne 10. apríla 2015 sa zúčastnila len žalobkyňa. Žalovaný, hoci bol riadne predvolaný, sa nedostavil, svoju neprítomnosť vôbec neospravedlnil a o odročenie nepožiadaval, preto súd pojednával v jeho neprítomnosti (§ 101 ods. 2 O. s. p.). Na pojednávaniach súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne (č. I. 51 a 52), žalovaného (č. I. 65), ako aj listinnými dôkazmi: snímka facebookového profilu (č. I. 13), jej úradný preklad z 13. marca 2015 (č. I. 68), rozhodnutie Okresného úradu Dunajská Streda - odboru všeobecnej vnútornej správy z 24. marca 2015 s pripojenou doložkou právoplatnosti (č. I. 47a až 50 a č. I. 59), výpisom zo zdravotnej karty (č. I. 54), prepúšťacou správou z 30. septembra 2014 (č. I. 53), podmienky používania (vyhlásenie o právach a povinnostiach) služieb stránky Facebook (č. I. 63 a 64) a v spojení so všeobecne známymi, resp. nespornými skutočnosťami (§ 121, § 153 ods. 1 O. s. p.) zistil tento

skutkový stav:

4. a) Žalobkyňa je od roku 1984 praktickou lekárkou pre deti a dorast v L. Q., do ktorej obvodu patrí približne 1 600 pacientov. To je približne o 400 viac než majú priemerne iní lekári pre deti a dorast. Za posledné roky sa od žalobkyne pacienti neodhlasujú, teda neukončujú dohody o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Naopak, viacero pacientov prestúpilo k nej od iných lekárov. (výpoveď žalobkyne č. I. 52)

b) Žalovaný je užívateľom sociálnej siete „Facebook“, na ktorej má vlastnú stránku (tzv. profil, snímka z č. I. 13). Poskytovateľom týchto služieb je vo vzťahu k žalovanému spoločnosť Facebook Ireland Limited. Podmienky užívania služby Facebook (označované ako „Vyhlásenie o právach a povinnostiach“, č. I. 63 a 64), s ktorých používaním užívateľ tejto služby musí súhlasiť (všeobecne známa skutočnosť) obsahovali okrem iného tieto ustanovenia:

»2. Zdieľanie obsahu a informácií

Všetok obsah a informácie, ktoré zverejníte na lokalite Facebook, sú vaším vlastníctvom a môžete rozhodovať o ich zdieľaní pomocou nastavení súkromia a nastavení účtu. Okrem toho...

4. Ak zverejníte obsah alebo informácie s nastavením „verejné“, znamená to, že k týmto informáciám majú prístup všetci, vrátane ľudí mimo lokality Facebook, a môžu ich používať a spájať s vašou osobou (napr. vaše meno či profilovú fotografiu)...

17. Definície

1. Pojmy „Facebook“ a „Služby Facebooku“ znamenajú naše funkcie a služby, ktoré sprístupňujeme okrem iného aj prostredníctvom(a) našej webovej lokality na adrese www.facebook.com a na akýchkoľvek iných lokalitách prevádzkovaných pod značkou alebo spoločne so značkou Facebook (vrátane subdomén, lokalizovaných verzií, miniaplikácií a mobilných verzií); (b) našej Platformy; (c) sociálnych doplnkov, ako sú tlačidlo „Páči sa mi to“, tlačidlo zdieľať a ďalšie podobné ponuky; a (d) iných médií, značiek, produktov, služieb, softvéru (napríklad panela s nástrojmi), zariadení alebo sietí, ktorú už existujú alebo môžu byť vyvinuté neskôr. Spoločnosť Facebook si vyhradzuje právo určiť podľa

vlastného uváženia, že na určité jej značky, produkty alebo služby sa vzťahujú samostatné podmienky, a nie toto Vyhlásenie o právach a povinnostiach.

2. „Informácie“ znamenajú fakty a iné informácie o vás, vrátane činností používateľov lokality Facebook a osôb, ktoré s ním prichádzajú do styku.

3. „Obsah“ znamená čokoľvek, čo vy alebo iní používatelia uverejňujete, poskytujete alebo zdieľate použitím služieb Facebooku.«

b) Okrem toho je žalovaný otcom T. Z., ktorému žalobkyňa ako praktická lekárka pre deti a dorast poskytovala zdravotnú starostlivosť od jeho narodenia, resp. prepustenia z pôrodnice. Dňa 24. septembra 2014 žalobkyňa vyšetřila syna žalovaného potom, čo v predošlý deň bol vyšetřený na stanici lekárskej služby prvej pomoci (tzv. pohotovosti). Žalobkyňa po vyšetření uzavrela, že ide o nádchu, a predpísala dva druhy liekov. Na druhý deň mali rodičia mal. T. priniesť moč na laboratórne vyšetřenie, na kontrolu mali prísť pri zhoršení stavu. Moč však priniesla až 26. septembra 2014 stará matka maloletého, ktorá žalobkyni uviedla, že dieťa sa má dobre. Žalobkyňa ju informovala, aby na kontrolu s dieťaťom prišli v pondelok 29. septembra 2014. (výpoveď žalobkyne s. 2 č. I. 51, výpis zo zdrav. karty č. I. 54)

c) Dňa 28. septembra 2014 o 18:31 hod bol mal. T. vyšetřený v Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou v B. - II. detskej klinike, kam ho priniesli rodičia. Pri prijatí uviedli, že lieky ordinované žalobkyňou nevybrali kvôli zlému dávkovaniu. Pri vstupnom vyšetření bolo zistené, že dieťa nemá zvýšenú teplotu, no dráždivo kašle. Na základe röntgenovej snímky pľúc bolo vyjadrenie podozrenie na začínajúci zápal pľúc. Taktiež službukonajúci lekár v prijímacej ambulancii žalovanému oznámil informáciu v tomto zmysle (prepúšťacia správa č. I. 53, výsluch žalovaného na s. 2 č. I. 65)

Medzi záverečnými diagnózami však zápal pľúc uvedený nie je. Je uvedená len rinofaryngitída a podozrenie na prekonaný popôrodný (adnálny) zápal pľúc. Maloletý T. bol prepustený „v dobrom klinickom stave domov“, rodičia sa mali hlásiť u svojho praktického lekára pre deti a dorast. (prepúšťacia správa č. I. 53)

Žalobkyňa sa počas hospitalizácie viackrát telefonicky informovala u ošetrujúcich lekárov na stav mal. T.. Nebolo dokázané, že by bolo žalovanému zo strany ktoréhokoľvek z ošetrujúcich lekárov povedané, že by mal. T. mohol zomrieť (výpoveď žalobkyne na s. 2 č. I. 551, prepúšťacia správa č. I. 53, výpis na rube č. I. 54)

d) V prvý deň hospitalizácie mal. T., t. j. 28. septembra 2014, žalovaný na svoj profil O.:/..G..C..Q. napísal správu v maďarskom jazyku, ktorá v slovenskom preklade znela takto: „Pozor!!! Milí známi, priatelia, narodil sa môj drahý synček T.. Pred tromi dňami začal kašľať, zobrali sme ho k lekárke L.. D. B.. Ona povedala, že je to nádcha. Potom začal silnejšie kašľať, znovu sme ho doniesli k lekárke, a ona znovu povedala, že to nie je vážne, je to len prechladnutie. Potom sa začal ešte silnejšie dusiť. Nato som ho dnes doniesol do B., v nemocnici ho prijali so zápalom pľúc. Tu mi lekár povedal, že keby som dnes nebol doniesol, môj syn zomrie! Prosím Vás, zdieľajte to, aby sa všetci dozvedeli: táto nie je lekárka, ale vrahyňa. (F.. D. B.)“ Na samotnej stránke bola v záhlaví zobrazená fotografia mal. T. ako novorodenca s ručičkami skrútenými na prsiach a s hadičkou v nose, pod ňou bola zobrazená fotografia žalovaného s partnerkou. (snímka stránky č. I. 13 s úradným prekladom z č. I. 68, právoplatné rozhodnutie Okresného úradu Dunajská Streda č. Pr.160/15 z 24. marca 2015, č. I. 47a a č. I. 59, výpoveď žalovaného na s. 2 č. I. 65)

V tom čase bol profil žalovaného na Facebooku verejne prístupný, t. j. zverejnený obsah bol prístupný prostredníctvom siete internet pre každého, nielen pre tých, ktorí boli užívateľmi siete Facebook. Žalovaný taktiež neobmedzil prístup len na výslovne určený okruh osôb (pre tzv. priateľov na Facebooku). (snímka stránky č. I. 13) Správa bola týmto spôsobom na stránke dostupná približne jeden týždeň (do 5. októbra 2014). (rozhodnutie OÚ DS, č. I. 47a a 59, výpoveď žalovaného na s. 2 č. I. 65)

e) Už 29. septembra 2014 žalobkyni volali jej pacienti, ktorí ju upozornili na zverejnenú správu na Facebooku. Žalobkyňa ihneď volala aj žalovanému, ktorý ju odstrániť odmietol. Reakcia okolia žalobkyne bola negatívna. Na udalosti sa jej osobne pýtali v bežných každodenných situáciách (napr. v kaderníctve). Podobne sa na ňu pýtali jej mladšieho syna v škole. Minimálne jedna pacientka zmenila svoje pôvodné rozhodnutie a k žalobkyni svoje dieťa neprehlásil. Približne dva mesiaca bola žalobkyňa vystavená negatívnym pocitom pri kontakte s pacientmi (výpoveď žalobkyne na s. 2 č. I. 51 a č. I. 52)

f) Žalovaný bol rozhodnutím Okresného úradu Dunajská Streda - odboru všeobecnej vnútornej správy č. Pr.160/15 (H.-L.-H.-XXXX/XXXXXX-X) z 24. marca 2015 uznaný za vinného zo spáchania priestupku

proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 ods. 1 písm. a) zák. SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, že od 28. septembra do 5. októbra 2014 v presne nezistenom čase v Dunajskej Stredě na sociálnej sieti Facebook ako registrovaný užívateľ pod menom F. Q. zverejnil správu s obsahom reprodukoványm vyššie, čím žalobkyňu urazil na cti. Za to mu bola uložená pokuta v sume 25 €. (rozhodnutie č. I. 59)

5. Takto zistený skutkový stav vyplýva z vykonaných dôkazov hodnotených vo vzájomnej súvislosti (§ 132 O. s. p.).

Jednotlivé skutkové zistenia v podstate bezrozporne vyplývajú z dôkazných prostriedkov uvedených pri nich v zátvorkách. Žalovaný nespochybnil ani vykonané listinné dôkazy, ani výpoveď žalobkyne. Jeho výpoveď bola s jej výpoveďou, ako aj s obsahom listinných dôkazov v podstate v zhode. Pokiaľ ide o tvrdenie žalovaného, že nevedel o tom, že jeho profil je verejný, teda prístupný každému, súd toto tvrdenie nepovažoval za podstatné. Podľa názoru súdu je všeobecne známe, že pri registrácii na sociálnych sieťach (osobitne takých, ktoré sú prevádzkované zo Spojených štátov amerických) sú používatelia vždy zreteľne upozorení na podmienky používania. Niet dôvodu predpokladať, že by to u žalovaného bolo inak. Žalovaný sa tak mohol oboznámiť s obsahom podmienok používania, kde bol jasne upozornený na to, čo sa môže stať v prípade, ak si svoj profil nastaví ako verejný. Taktiež bol jasne upozornený, že nastavenia profilu môže sám meniť.

Pokiaľ ide o okolnosti konania žalovaného, rozhodnutím Okresného úradu Dunajská Streda - odboru všeobecnej vnútornej správy o uznaní žalovaného za vinného z priestupku bol súd viazaný (§ 135 ods. 1 O. s. p.). Musel teda vychádzať z toho, že správu na Facebooku zverejnil žalovaný a kedy sa tak stalo a že toto konanie je protiprávne.

Právne vec súd posúdil takto:

6. Podľa § 11 ods. 1 Občianskeho zákonníka má fyzická osoba (človek, § 7 ods. 1 Obč. zák.) právo na ochranu osobnosti a v rámci nej okrem iného na ochranu občianskej cti. Občianskou cťou sa rozumie vážnosť postavenia a uplatnenia fyzickej osoby v spoločnosti, ako obraz fyzickej osoby v očiach ostatných ľudí. Citované ustanovenie tak chráni fyzickú osobu pred takými konaniami iných, ktoré znižujú jej dôstojnosť, česť a vážnosť u ostatných ľudí a ohrozujú jej postavenie a uplatnenie v spoločnosti (pozri Zborník III, s. 274). K zásahu do občianskej cti môže dôjsť mnohorakými spôsobmi, medzi iným aj slovnými vyjadreniami na adresu fyzickej osoby pred inými, resp. adresovanými iným. Takéto vyjadrenia môžu mať podobu skutkového tvrdenia alebo hodnotiaceho úsudku. Skutkovým tvrdením je tvrdenie, že o konaní, jave, prípadne vlastnostiach osôb, ktorého pravdivosť je objektívne overiteľná. Pravdivé skutkové tvrdenie spravidla ako také nezasahuje do občianskej cti, pokiaľ nejde o informáciu natoľko intímnu, že je súčasťou nedotknuteľného súkromia fyzickej osoby. Naopak, nepravdivé skutkové tvrdenie je podľa svojho obsahu spôsobilé zasiahnuť do občianskej cti. Hodnotiacim úsudkom je vyjadrenie názoru (hodnotenia) na danú fyzickú osobu, ktorého pravdivosť je z povahy veci neoveriteľná. Hodnotiaci úsudok ako výraz práva na slobodu prejavu je možné posudzovať len z hľadiska jeho primeranosti voči dotknutej osobe. Podstatné je, aby bol hodnotiaci dobromyseľný, teda aby jeho cieľom nebola urážka resp. poníženie dotknutej osoby, ale aby jeho úsudok bol prejavom oprávnenej a na dostatočne zistených faktoch založenej kritiky (porov. vo všeobecnosti, Fekete, I.: Občiansky zákonník. Veľký komentár. I. diel. Bratislava : EUROKODEX 2011, s. 101 a nasl.). Pri analýze slovných vyjadrení je pritom potrebné zaoberať sa nielen ich obsahom, ale aj zvolenými výrazovými prostriedkami (porov. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 M Cdo 10/2005 a 3 Cdo 13/2011).

7. Žalobca vo svojom príspevku na facebookovom profile na jednej strane opisuje údajný priebeh vyšetrení svojho syna a diagnostické závery žalobkyne ako lekárky a konfrontuje ich s údajnými diagnostickými závermi lekárov Detskej fakultnej nemocnice v B.. V tejto časti teda ide o skutkové tvrdenia, teda o tvrdenia o tom, čo sa stalo. Pravdivosť týchto tvrdení je overiteľná.

Zo zisteného skutkového stavu pritom vyplýva, že žalovaným zverejnené tvrdenie sa od skutočnosti odlišovalo: Syn žalovaného nebol žalobkyňou vyšetrený dvakrát, ale len raz 24. septembra 2014 (deň predtým bol vyšetrený lekárom prvej pomoci). Druhýkrát (v čas určený žalobkyňou) sa žalovaný resp. matka dieťaťa k žalobkyňi ani nedostavili s močom dieťaťa, ten priniesla až na ďalší deň stará matka dieťaťa. Nedostavili sa k žalobkyňi aj napriek poučeniu, aby prišli na kontrolu v prípade zhoršenia stavu. Syn žalovaného tak bol druhýkrát vyšetrený až pohotovostným lekárom fakultnej nemocnice. Okrem toho nebolo na základe zisteného skutkového stavu ustálené, že by ktokoľvek žalovanému skutočne povedal, že by jeho syn mohol zomrieť.

Zo zisteného skutkového stavu pritom nevyplýva ani to, že by synovi žalovaného bol skutočne diagnostikovaný zápal pľúc. O tom svedčí okrem iného aj skoré prepustenie do domáceho liečenia, zapísané v prepúšťacej správe ako prepustenie „v dobrom stave“, ako aj to, že dieťaťu neboli podávané antibiotiká. Je síce pravda, že lekár v prijímačej ambulancii fakultnej nemocnice na základe röntgenovej snímky vyslovil podozrenie na začínajúci zápal pľúc, ten sa však nepotvrdil. V tejto časti však súd skutkové tvrdenie žalobcu nepovažoval za nepravdivé. Zo skutkového stavu . Súd vychádza z toho, že lekár obsah diagnózy aj oznámil žalovanému, resp. matke dieťaťa, ktorá to následne reprodukovala žalovanému. Žalovaný sa ako laik mohol opodstatnene domnievať, že jeho syn zápal pľúc má. Podľa názoru súdu totiž nemožno od žalovaného ako laika očakávať presné odlišovanie jednotlivých typov diagnóz a vývojových štádií choroby. Ak lekár žalovaného informoval, že u jeho dieťaťa je podozrenie resp. začínajúci zápal pľúc, je skutkové tvrdenie „v nemocnici ho prijali so zápalom pľúc“ pravdivé. Na tom nič nemení skutočnosť, že ďalšie vyšetrenia zápal pľúc nepotvrdili.

8. Vetu „Prosím Vás, zdieľajte to, aby sa všetci dozvedeli: táto nie je lekárka, ale vrahyňa. (F. D. B.)“ súd neposúdil ako skutkové tvrdenie, ale ako hodnotiaci úsudok. Z kontextu príspevku žalovaného je totiž zrejmé, že tento netvrdil, že by žalobkyňa niekoho zabila alebo zavraždila, alebo že by spáchala trestný čin vraždy. Koniec koncov, syn žalovaného, o ktorom celý príspevok pojednáva, v tom čas žil. Pojem „vrahyňa“ (v maď. origináli „gyilkos“) je tu použitý v prenesenom význame na označenie osoby, ktorá je ohrozením pre ľudský život, nie pomocou preň. To vyplýva aj z nadväznosti výrokov „nie lekár, ale vrah“. Snahou žalovaného tak bolo vyjadriť, že žalobkyňa ako lekárka namiesto chránenia zdravia a života jeho syna svojím nesprávnym postupom takmer spôsobila jeho smrť.

Takýto výrok je jednoznačne prejavom názoru žalovaného, ktorý tým kritizuje žalobkyňu za jej postup pri liečení jeho syna. Takýto hodnotiaci súd (kritika) je však podľa názoru súdu celkom jednoznačne neprimeraný. Použitý výraz „vrahyňa“ je mimoriadne expresívny a odsudzujúci človeka v podstate na úroveň skutočných ľudovrahov, teda ľudí, pre ktorých ľudský život nič neznamená. Žalobkyňa je naopak lekárkou, teda osobou, pre ktorú by ochrana ľudského života a zdravia mala byť absolútnou prioritou a poslaním jej profesie. Označenie toho, kto má chrániť život a zdravie iným, za vraha znamená extrémnu degradáciu človeka. Tak mimoriadny a expresívny výraz ako „vrahyňa“ na označenie žalobkyne - lekárky podľa názoru súdu zreteľne vybočuje z akceptovateľných medzí prípustnej kritiky, a to aj v prípade, ak by odborné pochybenia žalobkyne boli pravdivé. Použitie tak expresívneho výrazu nemohlo sledovať kritiku, ale celkom zjavne sledovalo cieľ žalobkyňu znevažiť a uraziť. To napokon dosvedčovala aj výzva žalovaného na šírenie týchto tvrdení ostatnými.

9. Podľa judikatúry nie je podstatné, aby zásah do osobnosti (občianskej cti) aj skutočne vyvolal nepriaznivé následky u dotknutej osoby, postačuje, že je spôsobilý ich vyvolať. Pri posúdení je potrebné vziať do úvahy prostredie, subjekt a objekt zásahu, ako aj obsah tvrdení (porov. rozsudok NS ČSR sp. zn. 1 Cz 32/78, Zborník IV, s. 453). Vyššie uvedené skutkové a právne závery podľa názoru súdu dostatočne opodstatňujú záver, že žalovaným zverejnená správa bola spôsobilá zasiahnuť do občianskej cti žalobkyne. Predovšetkým, nepravdivé skutkové tvrdenia o priebehu liečby vyvolávajú dojem, že žalobkyňa ako lekárka nie je ani na dvakrát (po dvoch vyšetreniach) schopná rozlíšiť nádchu od zápalu pľúc, ani je schopná odporučiť prípadné odborné vyšetrenie a že jej nedbanlivosť takmer spôsobila smrť malého dvojmesačného dieťaťa (nebyť rozhodnutia rodičov nechať ho vyšetriť vo fakultnej nemocnici). Okrem toho označenie za „vrahyňu“ z už uvedených dôvodov svojou expresivitou degraduje človeka, mimoriadne negatívne hodnotí jeho schopnosti a v podstate vytvára dojem, že zverenie sa do rúk žalobkyne ako lekárky znamená vlastne hazard s vlastným životom. Pre profesiu lekára je mimoriadne dôležitá dôvera jeho pacientov, že sa im úprimne snaží pomôcť zo všetkých síl. Z uverejnených nepravdivých tvrdení spojených s mimoriadne expresívnym hodnotiacim úsudkom však mohli osoby, ktoré s takouto správou prišli do kontaktu, nadobudnúť dojem povrchnosti, nedostatočnej odbornosti a celkovej nekompetentnosti žalobkyne ako lekárky. Účinky zverejnenej správy umocňuje celkový kontext facebookového profilu žalovaného, v ktorého záhlaví je fotografia jeho syna s hadičkou v nose. Takáto fotografia bezbranného dieťaťa sama osebe čitateľa rozcitlivieva a účinok správy o tom, aby lekár svojou nekompetentnosťou takmer spôsobil jeho smrť, je ešte silnejší.

10. Z uvedených dôvodov súd dospel k záveru, že správa žalovaného uverejnená na Facebooku a citovaná hore v bode 4 písm. d) bola čiastočne (v podstatnej časti) nepravdivá a čiastočne bol neprimeraným hodnotiacim súdom. Zároveň bola spôsobilá spôsobiť žalobkyňi ujmu na jej občianskej (a profesionálnej) cti. V dôsledku toho išlo o neoprávnený zásah do jej práva na ochranu osobnosti podľa § 11 Občianskeho zákonníka.

11. Podľa § 13 ods. 1 Obč. zák. má fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, odstránili ich následky a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Citované ustanovenie neobsahuje taxatívny, ale len demonštratívny výpočet prostriedkov ochrany osobnosti. V prerokúvanej veci neprichádza do úvahy zdržiavacia (negatívna) žaloba, pretože zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že žalovaný správu odstránil už približne 5. októbra 2014. Nie je teda splnená podmienka, aby zásah v čase rozhodovania súdu trval (Fekete, I.: cit. dielo, s. 136). Z rovnakých dôvodov neprichádza do úvahy odstránenie ich následkov, keďže neexistujú materiálne pretrvávajúce následky konania žalovaného. Prichádza preto do úvahy len poskytnutie zadosťučinenia.

12. Zo súvislosti § 13 ods. 1 a 2 Obč. zák. možno vyvodiť, že zadosťučinenie má byť predovšetkým morálne, keďže zadosťučinenie v peniazoch možno priznať len pri kvalifikovanom zásahu. Zadosťučinenie má byť pritom vždy primerané, pričom za primerané sa považuje predovšetkým ospravedlnenie. Primeranosť ospravedlnenia predovšetkým znamená, že toto ospravedlnenie musí byť svojím dosahom a formou spôsobilé poskytnúť dotknutej osobe satisfakciu. Musí sa teda dostať k tým adresátom, ku ktorým sa dostali alebo podľa očakávania mohli dostať pôvodné vyjadrenia pôvodcu zásahu. Treba mať totiž na pamäti, že by nebolo primerané zverejnenie ospravedlnenia takým spôsobom, že až z neho by sa verejnosť dozvedela o samotnom zásahu.

13. Žalobkyňa sa pôvodne domáhala, aby bola žalovanému uložená povinnosť uviesť ospravedlnenie v denníku. Takáto forma ospravedlnenia by však bola nevykonateľná (porov. judikát R 28/1993). V súlade s citovaným judikátom sa preto žalobkyňa domáhala, aby bol žalovaný zaviazaný trpieť, aby bolo určité ospravedlnenie zverejnené. Takto formulovaná požiadavka však podľa názoru súdu spĺňa predpoklady materiálnej vykonateľnosti a aj predpoklady primeraného zadosťučinenia v zmysle § 13 ods. 1 Obč. zák. Pôvodná správa žalovaného bola zverejnená na jeho facebookovom profile takým spôsobom, že k nemu mal prístup široký okruh ľudí. Vzhľadom na bydlisko žalovaného v L. Q. možno predpokladať, že prevažná väčšina jeho „priateľov“ na Facebooku pochádza z L. Q. a okolia. Bez ohľadu na nastavenia ochrany súkromia na jeho facebookovom profile tak k zverejnenej správe mal prístup širší okruh ľudí z L. Q. a okolia. Žalobkyňa je pritom podľa zisteného skutkového stavu známou detskou lekárkou v L. Q., ktorej obvod je v porovnaní s inými detskými lekármi nadpriemerne veľký. Vzhľadom na to, ako aj vzhľadom na profesiu, ktorú žalobkyňa vykonáva a ktorú ľudia vnímajú veľmi citlivo (osobitne, ak ide o lekára ich detí) možno taktiež vychádzať z toho, že zverejnená správa vzbudila záujem a bola rozširovaná aj ústnym podaním. To napokon žalovaný svojou správou aj sledoval, keďže na jej šírenie vyzýval. Rozšírenie správy, resp. vedomosti o obsahu správy dosvedčujú aj zistené skutočnosti, že žalobkyňa bola s obsahom tejto správy konfrontovaná nielen v ambulancii, ale aj pri každodenných činnostiach (napr. v kaderníctve). Podobne s ňou boli konfrontovaní členovia jej rodiny (mladší syn). Možno teda vychádzať z toho, že obsah správy zverejnenej žalovaným na Facebooku sa stal známym nielen jeho bezprostredným priateľom, ale aj širšiemu okruhu ľudí minimálne v L. Q. a okolí. Regionálne rozšírenie správy žalovaného vyplývalo aj z toho, že bola písaná po maďarsky, teda jej primárnym adresátom boli maďarsky hovoriaci obyvatelia južného Slovenska (konkrétne L. Q. a okolia).

Za daných okolností súd považoval za primerané, aby sa zadosťučinenie poskytlo jednak tou formou, akou došlo k zásahu, teda uverejnením na facebookovom profile žalovaného. Podľa názoru súdu je totiž spravodlivé požadovať, aby tí, ktorí mali v každom prípade priamy prístup k tomuto vyhláseniu (tzv. priatelia na Facebooku) boli rovnakým spôsobom priamo informovaní aj o skutočnosti, že pôvodné vyhlásenie nebolo pravdivé. Zákaz komentovania alebo úpravy ospravedlnenia sleduje zabezpečenie účinnosti ospravedlnenia. Súčasne má zabrániť žalovanému, aby uloženú povinnosť efektívne zmaril tým, že k uloženému ospravedlneniu bude pripisovať komentáre alebo dodatočné správy, ktoré jeho obsah obráti alebo vyprázdni.

Zároveň však súd považoval za primerané poskytnúť zadosťučinenie formou ospravedlnenia v denníku Ú., ktorý sa už jazykovo sústreďuje na maďarsky hovoriace oblasti južného Slovenska, vrátane L. Q.. Z rozšírenia tohto denníka možno predpokladať, že jeho obsah sa dostáva do širšieho povedomia obyvateľov tohto regiónu a že správy v ňom uverejnené sa dostanú aj k tým, ktorí ho priamo nečítajú. Osobitne aj k tým, ktorí nie sú prihlásení na Facebooku, no napriek tomu sa k nim obsah pôvodného vyhlásenia žalovaného dostal. Uverejnenie ospravedlnenia v tomto denníku je tak spôsobilé odčiniť prípadný negatívny dopad facebookového vyhlásenia žalovaného na žalobkyňu.

14. Žalobkyňa sa v petite domáhala, aby súd vo výroku rozsudku priamo uviedol tak slovenskú, ako aj maďarskú verziu textu ospravedlnenia. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky sa však rozhodnutia súdov vydávajú len v štátnom, teda v slovenskom jazyku. Vzhľadom na to súd nemohol do výroku rozhodnutia prevziať text v maďarskom jazyku. Na druhej strane však pôvodný zásah bol uverejnený v maďarskom jazyku a oslovil tak v prvom rade osoby, ktoré ovládajú tento jazyk. Preto má žalobkyňa právo v rámci primeraného zadosťučinenia uverejniť text ospravedlnenia tak v slovenskom jazyku uvedenom vo výroku tohto rozsudku, ako aj v preklade v maďarskom jazyku, ktorý si sama vypracuje (alebo dá vypracovať).

Podľa konštantnej judikatúry súd nie je pri vydávaní rozsudku viazaný doslovným znením petitu žalobcu, ale môže ho upraviť tak, aby zodpovedal zákonu (stála judikatúra, porov. napr. rozsudok NS SR 5 Cdo 254/2009, nález ÚS SR I. ÚS 122/2012, ale aj uzn. Krajského súdu v Trnave 25 Co 357/2014). Citované ustanovenie zákona o štátnom jazyku bráni súdu prevziať maďarský text do výroku, no nie priznať žalobkyni právo ho uverejniť. Keďže toto právo súd žalobkyni priznal v zhode s tým, ako to žiadala, nemožno vypustenie maďarského textu považovať za nevyhovenie žalobe, ale len za úpravu žiadaného petitu v zmysle uvedenej judikatúry. Preto súd nepovažoval za potrebné osobitne vyslovovať zamietnutie žaloby v tejto časti.

15. Povinnosť žalovaného znáša trovy uverejnenia ospravedlnenia vyplývajúce z § 13 ods. 1 Obč. zák. a z jeho povinnosti dať primerané zadosťučinenie. Keďže v zmysle už citovaného judikátu R 28/1993 poskytnutie zadosťučinenia v naturálnej forme (v podobe povinnosti uverejniť toto ospravedlnenie) nie je možné, musí žalovaný nahradiť žalobkyni tie trovy (náklady), ktoré jej vzniknú tým, že v zhode s citovaným judikátom zabezpečí sama realizáciu tohto naturálneho plnenia.

16. Ustanovenie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníku priznáva dotknutej osobe právo na náhradu nemajetkovej ujmy. Podmienkou jeho priznania je, že zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Obč. zák. sa nezdá dostačujúce najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti. Podľa § 13 ods. 3 Obč. zák. sa má pri určení sumy náhrady prihliadať na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch je subsidiárnym prostriedkom vyrovnania ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti. Zároveň však nie je vylúčené priznanie peňažnej náhrady súbežne s nepeňažným (morálnym) zadosťučinením. Podľa judikatúry je právo na peňažné zadosťučinenie dané najmä v prípade, ak k zásahu do práva na ochranu osobnosti došlo televíznym vysielaním, ktoré má širokú publicitu (porov. R 45/2000). Právne závery citovaného judikátu sa podľa názoru súdu vzťahujú aj na zásah, ku ktorému došlo prostredníctvom internetu. Internet a služby na ňom dostupné však v omnoho väčšej miere umožňujú pôvodcovi zásahu modifikovať a ovplyvňovať podmienky prístupu širokej verejnosti k samotnému obsahu. To dosvedčuje aj skutkový stav prerokovanej veci, najmä ustanovenia podmienok používania stránky Facebook. Z ich časti 2 ods. 4 vyplýva, že užívateľ môže svoj profil nastaviť ako „verejný“ a tým ho urobiť dostupným komukoľvek s prístupom na internetom, vrátane tých, ktorí nie sú užívateľmi Facebooku. V takomto prípade treba šírenie správ na facebookovom profile s takýmto nastavením vnímať rovnako ako ich šírenie prostredníctvom televízie, ku ktorej má tiež prístup prakticky každý, kto má potrebný prijímač. Preto treba pri aplikácii záverov uvedeného judikátu na zásah prostredníctvom sociálnej siete Facebook rozlišovať, akým spôsobom užívateľ - pôvodca zásahu nastavil zdieľanie obsahu svojho facebookového profilu. Ak ho sprístupnil každému (teda ak je jeho profil „verejný“), je zásah na tejto sociálnej sieti rovnocenný zásahu prostredníctvom televízneho vysielania. V prerokovanej veci bolo zistené, že žalovaného facebookový profil O.:/.G..C..Q. je nastavený ako verejný, pretože jeho obsah si môže prezerať každý, nielen iní užívatelia Facebooku alebo žalovaným výslovne určené osoby. Preto treba vychádzať z toho, že zásah žalovaného spočívajúci v uverejnení spornej správy na svojom facebookovom profile mal širokú publicitu, čo by už samo osebe mohlo odôvodňovať priznanie peňažnej satisfakcie (porov. cit. judikát R 45/2000).

17. Zo zisteného skutkového stavu však zároveň vyplýva, že tento zásah mal za následok značné zníženie vážnosti žalobkyne v spoločnosti. Ako už súd uviedol, je povolanie žalobkyne ako lekárky závislé dôvery jej pacientov k nej. Zverejnenie správy, z ktorej v podstate vyplýva, že žalobkyňa je nekompetentná, pretože nevie nadvakrát odhaliť zápal pľúc, navyše u dvojmesačného dieťaťa, ktoré je v dôsledku jej nekompetentnosti v podstate ohrozené na živote, treba považovať za závažný zásah do jej cti. Ešte závažnejším zásahom však je označenie žalobkyne za vrahyňu, teda (ako už súd uviedol) za niekoho, kto namiesto pomoci ľuďom ich v podstate zabíja, resp. za niekoho, u koho

liečiť sa znamená hazardovať s vlastným životom. Zo zisteného skutkového stavu pritom vyplýva, že žalobkyňa je ako lekárka v L. Q. známa a relatívne nadpriemerne vyhľadávaná. Zverejnenie takýchto informácií tak malo bezprostredný dopad na vzťah pacientov, ale aj iných ľudí k nej. Bolo zistené, že minimálne jeden pacient sa na základe týchto informácií rozhodol, že k nej neprestúpi od iného lekára. Taktiež bolo zistené, že žalobkyni bezprostredne začali volať pacienti a upozorňovať ju na zverejnenú správu, čo nemožno vysvetľovať inak než ako určitý prejav nedôvery, resp. pochybností o žalobkyni s očakávaním ich vyvrátenia. Rovnako treba hodnotiť otázky kladené žalobkyni ohľadom tohto prípadu v každodenných situáciách, ako aj otázky kladené členom jej rodiny (mladšiemu synovi). To tiež nemožno považovať za prejav ničoho iného než pochybností zo strany pacientov a širšej verejnosti, ktorej bola žalobkyňa ako lekárka známa. Taktiež bolo zistené, že žalobkyňa bola počas najmenej dvoch mesiacoch vystavená pochybnostiam pacientov o jej odbornej úrovni s tým spojeným nepríjemným pocitom pri styku s nimi. Všetky tieto skutočnosti podľa názoru súdu preukazujú závažné zníženie vážnosti žalobkyne v spoločnosti, ktoré nie je možné kompenzovať len poskytnutím nepeňažného (morálneho) zadosťučinenia.

Pokiaľ ide o námietky žalovaného k tomu, že nevedel, že jeho facebookový profil je verejný, je potrebné poukázať na to, že zodpovednosť za zásah do práva na ochranu osobnosti je zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie (porov. zhodnotenie pléna NS sp. zn. Prz 33/67, Zborník III, s. 177). Postačuje preto zistenie, že v dôsledku konania žalovaného došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti určitým spôsobom a v určitej intenzite. Nie je podstatné, či k nemu došlo úmyselne, z nedbanlivosti alebo vôbec nevinne, teda napríklad nevedomosťou o dosahu určitého prostriedku zverejnenia. Preto je nepodstatné, či žalovaný vedel alebo nevedel, ako má svoj facebookový profil nastavený. Podstatné je, že si zo v zmysle podmienok používania mohol nastaviť inak než ako „verejný“, no neurobil tak.

18. Pri rozhodovaní o výške peňažnej satisfakcie súd v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka vzal do úvahy, že k zverejneniu došlo prostriedkom porovnateľným s televíziou (porov. R 45/2000), a zásah tak dosiahol značnú intenzitu. Okrem toho súd vzal do úvahy na to, že žalovaný ponechal spornú správu uverejnenú na svojom profile o údajnom zápale pľúc aj potom, čo mu už bolo lekármi fakultnej nemocnice oznámené, že jeho syn zápal pľúc nemá. Celkovo tak táto správa bola na facebookovom profile žalovaného dostupná asi dva týždne. Súd pri rozhodovaní prihliadol i na obdobný prípad učiteľiek strednej školy (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 13/2011), v ktorých bola nižšími súdmi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy po 50.000 vtedajších Sk (po zásahu Najvyššieho súdu SR však nemajetková ujmy priznaná nebola). Konanie žalovaného v danej veci pritom spočívalo len v rozširovaní letákov s nepravdivými informáciami o týchto učiteľkách a k obviňovaniu z dohnania k samovražde jeho vlastného syna. Na rozdiel od uvedenej veci žalovaný v tu prerokúvanej veci nekonal pod vplyvom straty vlastného dieťaťa, ale v omnoho miernejšom (aj keď neľahkom) psychickom rozpoležení. Napriek tomu použil pri zásahu do práva na ochranu osobnosti omnoho silnejšie a expresívnejšie prostriedky (označil žalobkyňu za vrahyňu), uviedol nesprávne skutkové tvrdenia, ktoré navonok pôsobili dôveryhodne (nesprávna diagnóza a informácia o možnosti úmrtia dieťaťa) a použil omnoho intenzívnejšiu formu rozširovania (verejný facebookový profil), a to voči žalobkyni - lekárke, u ktorej je požiadavka dôvery pacientov a ich rodičov k nej ešte intenzívnejšia než v prípade dôvery žiakov a rodičov k učiteľom. Vzhľadom na to súd považoval za primerané priznať žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.500 €.

19. Zo všetkých uvedených dôvodov súd žalobe vyhovel v časti o strpenie ospravedlnenia v denníku Ú. (výrok I), o uverejnenie ospravedlnenia na facebookovom profile (výrok II) a v časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 2.500 € (výrok III). Vo zvyšnej časti o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v sume 2.500 € žalobu zamietol.

20. O náhrade trov rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 a 3 O. s. p. Žalobkyňa mala vo veci úspech vo výrokoch I a II. Vo výroku III bol jej úspech síce len polovičný, v tejto časti však výška plnenia závisela na úvahe súdu, čo podľa § 142 ods. 3 O. s. p. treba posudzovať v podstate ako jej úspech. Pri vyhlásení rozsudku súd preto súd žalobkyni náhradu trov priznal. Žalobkyňa si však v zákonnej trojdňovej lehote nevyčíslila náhradu trov právneho zastúpenia, preto jej podľa § 151 ods. 2 O. s. p. možno priznať len tie trovy, ktoré vyplývajú zo spisu. Zo spisu pritom vyplývajú ako nahraditeľné trovy konania len súdny poplatok v sume 216 €, na ktorého zaplatenie súd žalovaného zaviazal (výrok V). Určenú náhradu je žalovaný povinný zaplatiť advokátovi žalobkyne (§ 149 ods. 1 O. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní od doručenia jeho rovnopisu písomne na podpísanom súde alebo ústne do zápisnice na ktoromkoľvek okresnom súde.

V odvolaní treba popri označení súdu, ktorému je adresované, dátume a podpise odvolateľa uviesť tiež, v akom rozsahu sa tento rozsudok napáda, v čom sa tento rozsudok alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti tomuto rozsudku možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O. s. p.), alebo f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ak žalovaný dobrovoľne nesplní povinnosť uloženú týmto rozhodnutím, môže sa žalobkyňa domáhať jej uspokojenia v exekúcii.